

UNIVERSITY OF COPENHAGEN FACULTY OF LIFE SCIENCES

Egenkontrol - mellem bureaukrati og dyrevelfærd

- et forskningsprojekt finansieret af Videncenter
for Dyrevelfærd

Jesper Lassen
Institut for Fødevarer- og Resourcekonomi
Københavns Universitet

UNIVERSITY OF COPENHAGEN FACULTY OF LIFE SCIENCES

Baggrunden

Bekendtgørelse om egenkontrol med dyrevelfærd

medfører af § 4 b og § 28, stk. 5, i dyreværnsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1343 af 4. december 2007, fastsættes

gørelse:

Kapitel 1
Anvendelsesområde og definitioner

§ 1. I denne bekendtgørelse fastsættes regler om egenkontrol med dyrevelfærd i landbrugsbesætninger. Bekendtgørelsen berører ikke øvrige bestemmelser om egenkontrol fastsat andetsteds.

§ 2. Reglerne i denne bekendtgørelse finder anvendelse på:

- 1) Besætninger med voksenkvæg, hvis besætningen omfatter 100 voksenkvæg eller derover på stald eller udegående.
- 2) Besætninger med ungvæg, hvis besætningen omfatter 200 ungvæg eller derover på stald eller udegående.
- 3) Besætninger med seer, gyfte eller orner, hvis besætningen omfatter 300 seer, gyfte eller orner eller derover på stald eller udegående.
- 4) Besætninger med slagtesvin, hvis besætningen omfatter 3.000 svin eller derover på stald eller udegående.
- 5) Besætninger med smågrise, hvis besætningen omfatter 6.000 grise eller derover på stald eller udegående.

Stk. 2. Ved opgørelsen af antallet af ungvæg, jf. stk. 1, nr. 2, medregnes handyr under 1 år samt hundyr, der endnu ikke har kælvet.

Stk. 3. Ved opgørelsen af antallet af slagtesvin, jf. stk. 1, nr. 4, medregnes svin fra 30 kg og indtil slagtning.

Stk. 4. Ved opgørelsen af antallet af smågrise, jf. stk. 1, nr. 5, medregnes grise fra 7 kg til 30 kg.

Dias 2

Juli 2010:
Ny bekendtgørelse om egenkontrol af dyrevelfærd træder i kraft.
Opfølgning på veterinærforlig 2008

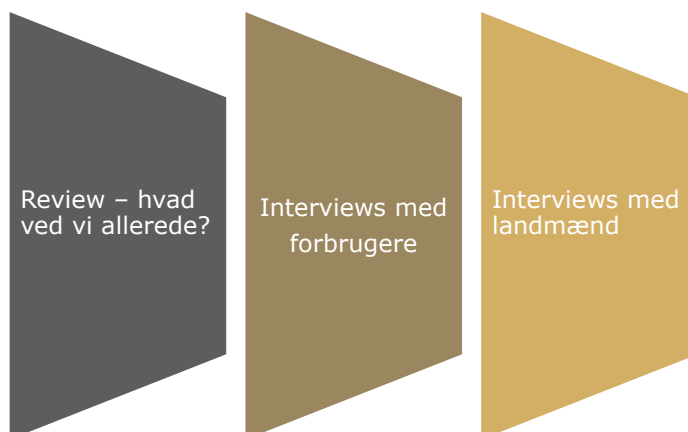
Forskningsspørgsmål

1. Hvilke barrierer kan implementering af egenkontrol støde imod hos danske landmænd?
 - Holdningsmæssige
 - Vidensmæssige
 - Strukturelle
 - Kulturel
2. Hvilken betydning vil implementeringen af egenkontrol af dyrevelfærd få for danskernes tillid til at dyrevelfærden er i orden hos dyrproduktionen?

Jesper Lassen, Karsten Klint Jensen, Cecilie Thorlund (2012): Egenkontrol af dyrevelfærd: Bureaucrati og dobbelt arbejde eller nye veje til dyrevelfærd? IFRO rapport nr. 125. www.ifro.ku.dk/publikationer/ifro_serier/rapporter/#2012

Dias 5

Projektets metode

Dias 6

Fokusgrupper med forbrugerne om egenkontrol

4 fokusgrupper á 5-8 deltagere

- 2 i København; 2 i Bindslev
- September 2011

Deltagerer med spredning på

- Geografi (Nordjylland/København)
- Køn (50/50)
- Alder
- Land/ by
- Uddannelse

Interview styret af interviewguide med fire temaer:

- Syn på menneskets brug af dyr
- Viden om, og holdning til dyrevelfærd
- Dilemmaer om dyrevelfærd
- Syn på kontrol/regulering og egenkontrollen
- Tillid til egenkontrollens aktører

Dias 7

Landmændene: Hvad skal vi med egenkontrol?

Mange argumenterer imod

- Øget bureaukrati
- Øget kontrol
- Bidrager ikke med noget nyt – dobbeltregistrering!
- Øget arbejdsindsats for den enkelte landmand
- Flytter arbejde fra dyrene til skrivebordet

"Altså, egenkontrol!? Det bliver sådan nogle faste procedurer, fordi vi skal dokumentere hvad der er gjort. Hvis der er lavet noget lort, så skal det i hvert fald være sådan at andre kan dokumentere at det ER lavet noget lort. ... det væsentlige forsvinder i egenkontrollen"

Få argumenter for

- Kan hjælpe de "brodne kar"

"Så synes jeg egentlig ikke at egenkontrollen har gjort en kæmpe forskel, men jeg tror det kan være med til at hjælpe mange andre [som ikke har faste procedurer]"

Egenkontrol implementeres af dyrlægen

- Baseret på banchekoderne
- Udarbejdet af dyrlægen

"... det var sådan set dyrlægen, der styrede det løb der, må jeg sige. Det tog en halv time, tror jeg"

Dias 8

Hvad er dyrevelfærd - landmænd og forbrugere er uenige!

Landmænd

Dyrevelfærd:

- Er vigtig af hensyn til produktiviteten
- Handler om (synlige) skader
- Handler om sygdom
- Handler om foder og vand

"Punkt et, så er det fordi det giver bedre rentabilitet. Pressede grise de vokser ikke nær så godt som en gris, der har masser af plads og har det ... ja, hvordan skal man sige, har den plads som de skal have, og mere til. Så vokser de hurtigere, det giver lavere foderforbrug. Ergo så tjener jeg en bedre pris."

Forbrugere

Dyrevelfærd:

- Er vigtig af hensyn til dyret selv
- Handler **også** om:
- Naturlighed og integritet

"Halen, den er jo en del af grisen, ikke? Og hvis den ikke var en del af grisen, så havde den været forsvundet for mange århundreder siden."

- Produktionsdyr har en særlig (lav) status
- Alle dyr i fangenskab har samme status

"Vi skal være gode ved dyrene, det er slet, slet ikke det, og det tror jeg heller ikke du er i tvivl om. Men vi skal stadigvæk også huske, det er produktionsdyr, og vi snakker om, hvad er lønsomt."

"Det er fuldstændig ligegyldigt hvilke dyr det er, man må respektere den adfærd, som de dyr har i det opdræt, man vil have, så langt, som det overhovedet er muligt."

Dias 9

Kontrol og regulering – ja, men det skal give mening

- Der skal være kontrol og regulering!
 - Landbruget kan ikke styre sig selv
 - Forbrugerne skal have sikkerhed for at velfærdsmærker afspejler velfærd
- Regulering og kontrol skal være fornuftig
 - Kontrol skal baseres på videnskabelig viden
 - Regler skal give mening

"Men jeg synes nu alligevel, at det må være myndighederne, som udstikker rammerne, for hvis ikke de udstikker rammerne, så kan landmanden eller dyrlægen jo bare hælde penicillin i svinene...."

"(...) Det må være faglige mennesker, der sætter nogle retningslinjer og ikke bare fordi fru Andersen på 4. hun synes, at koen fryser, at så skal den ind i en eller anden opvarmet stald. (...) Jeg synes, at nogle af de regler, der bliver stukket ud eller bliver lavet, de er simpelthen ikke (...) gennemarbejdet nok"

Dias 10

Forbrugerne!

Ansvaret er delt

- Vi, forbrugere har et ansvar fordi vi køber kødet!
 - Men vi har svært ved at leve op til det
- Staten har et ansvar for at kontrollen er velfungerende
 - Så forbrugeren blot skal koncentrere sig om velfærdsmærket kød
- Landmanden har et ansvar, fordi de har den direkte kontakt til dyrene
 - Men ikke alene

"Jeg synes da også jeg har et ansvar når jeg går ned og køber ind. Jeg kigger da også om de er slagtet det samme sted, som de er født. Det betyder noget for mig om de har kørt gennem hele Østeuropa som levende og døde (...)"

"... der ligger et større ansvar hos dem, der tjekker om dyrlægerne er dygtige nok til at tjekke hinanden og de forhold, der er (...) man har hyret folk, og de har ansvaret for det så vi ikke behøver tage ansvar for det. Bare der er en tegning eller et grønt nøglehul..."

Dias 11

Forbrugerne!

Retfærdighed

- Overfor landbruget
 - Egenkontrol er en god idé
 - Fordi det fører til at de rette rammes
 - Egenkontrol rammer skævt
 - Fordi alle skal betale ekstra for fx ekstra dyrlægekontrol
 - Fordi det vil ramme bogligt svage landmænd ekstra hårdt
- Overfor resten af samfundet
 - Det vil være uretfærdigt at skattefinansiere egenkontrol
 - Fordi mange andre former for egenkontrol er producent-finansieret
 - Fordi regningen skal gå til de rigtige: kødspiserene

"Jeg synes måske, det lyder unfair, at dem, der klarer sig godt, de også skal straffes, men nogen skal jo betale [for de ekstra dyrlægebesøg]."

"Jeg synes, at det er rimeligt at det er forbrugeren, der spiser kød, der får regningen (for egenkontrollen) i forhold til folk, der ikke spiser kød (...). Så er det vel OK"

Dias 12

Forbrugerne!

Effektivitet

- Jeg er skeptisk overfor om egenkontrol virker
 - Fordi den tid det tager går fra dyrene
 - Fordi de, der vil altid kan finde ud af at snyde

"Spørgsmålet er om al den tid, landmanden bruger på egenkontrol og på planer og al den tid, dyrlægen bruger på at overvåge landmanden osv., spørgsmålet er, om den kunne være brugt lidt bedre ved, at landmanden gik ud og passede på sine dyr og dyrlægen rådgav landmanden. Det bliver meget bureaukratisk, ikke."

- Jeg tror egenkontrol virker
 - Fordi det tvinger landmanden til at fokusere og systematisere sin indsats
 - Fordi den ekstra kontrol af dyrlægen vil bidrage til at sikre dennes neutralitet

"... dyrlægerne, nogle gange (er de) købt af landmanden, og her er der så også en kontrolinstans, der skal tjekke dyrlægen, så det må være et plus for dyrevelfærden. Lo: Sådan må det være. Nu er der overvågning af overvågning, så skal han jo passe på, han ikke er på landmandens side."

Dias 13

Forbrugerne!

Konklusioner

- Regulering og kontrol af dyrevelfærd er ikke højt på forbrugernes dagsorden
 - Men det er en vigtig sag, som skal være i orden
- Ansvar for dyrevelfærden er ifølge forbrugerne fordelt
 - Men er i sidste ende hos staten -> kontrol er vigtig
- Egenkontrol synes **ikke** at påvirke forbrugernes tillid til dyrevelfærden for dansk produceret kød
 - Egenkontrol gør nok ikke den store forskel
- Når forbrugere og landmænd opfatter dyrevelfærd forskelligt er der stor risiko for at kontrolprogrammerne ikke svarer til folks bekymringer
- Landmændene har tilsyneladende ikke udnyttet muligheden for selv at lave kontrolplanerne og dermed sætte dagsordenen

Dias 14